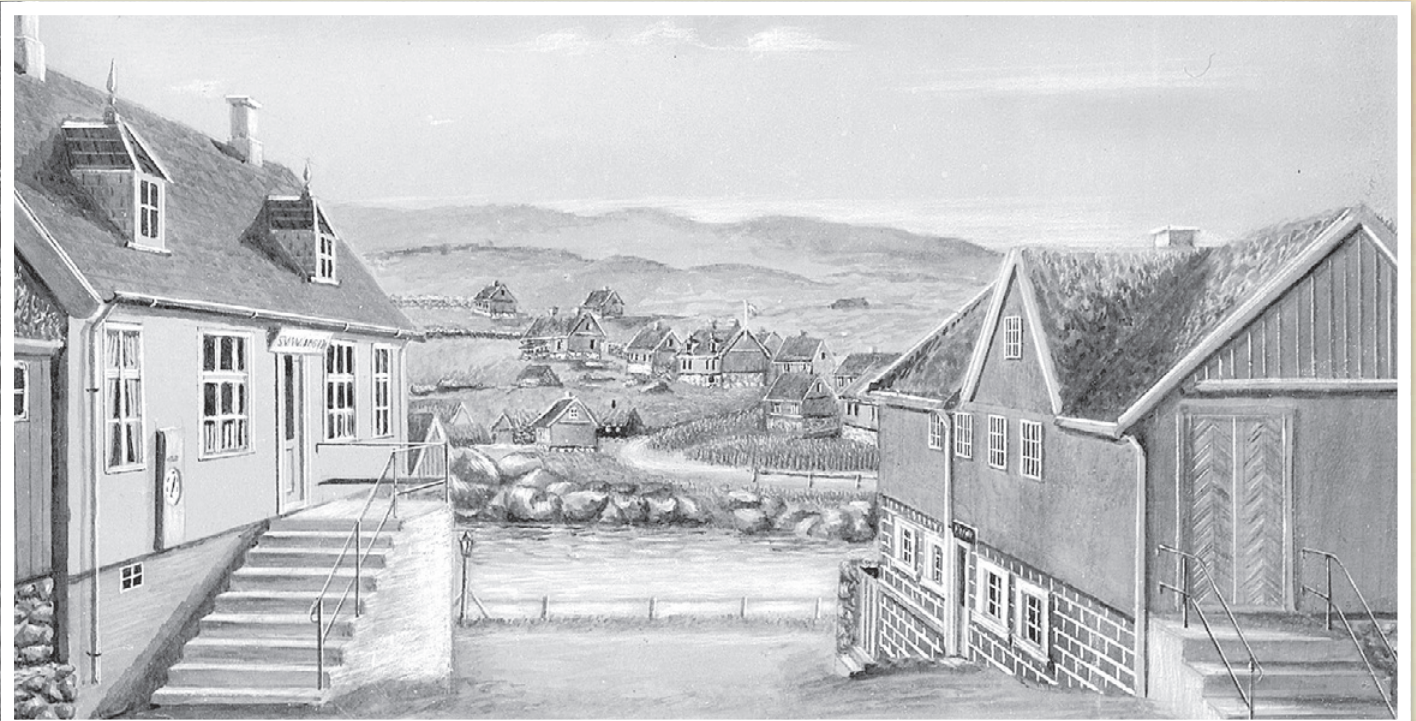

Komandi partur

Í komandi parti verður umframt framhald av frásøgnini hjá Jørgen Frantz eisini ein lýsing av Carl Johan Bech.

Carl Johan Bech á ungum árum

Hetta er ein av tekningunum hjá Jørgen Frands, abba Jørgens Frantz. Uttast til høgru er Enok Bærentsens Danselokale, sum Havnar kirkja nú eigur. Hinumegin eru húsini hjá Julionnu Klett, sum tá var Svane Apotek. Aftanfyri siggja vit yvir á Skálatrøð og Konradsbrekku, har gamli Jørgen Frands bygdi sær hús í 1884. Húsini hjá honum er, har tað verður flaggað

UM JØRGEN FRANTZ

Ein partur av hesi røð verður eisini ein lýsing av Jørgen Frantz, eisini við tilfari, sum ikki hevur verið serliga kent áður.

Sjálvur havi eg tað samband við hesa søgu, at vit eru úr sama grannalagi í Konradsbrekku, sum Gr. Kambansgøta kallaðist tá.

Mamma mín, Elisa f. 1911, hjá Mallu og Pola skómakaranum, og Hella f. 1910, systir Jørgen Frantz, vóru vinkonur allar teirra dagar. Helst eru tær komnar inn til hvørja aðra, so Elisa man hava kent Jørgen Frantz, sum ein drong, sum var nokk so fitt eldri enn hon.

Framvegis bógva somu ættir í hesum húsunum, og tað hava tær gjørt í meira enn 100 ár.

Barndómurin hjá Jørgen Frantz

Jørgen Frantz var føddur 29. november 1900, hann varð uppkallaður eftir abbanum Jørgen Frands (1819-1917).

Í jólablaðnum Følv fyri 1963 er ein áhugaverd frásøgn hjá Jørgen Frantz um hansara barndóm. Millum annað skrivur hann um abban:

Abbi mín, Klæmint Jacobsen, á Reyni doyði í 1917, væl omanfyri 80. Eg minnst hann mest sum ein gamlan mann. Hann var tó ikki rætti abbi mín, men morbróður mammu mína. Meðan hon var lítil doyði móðir hennara í Elduvík og kom hon tí út á Reyn at vera. Sambandið við rætta abba mín, Elduvíksbóndan, hevur síðan verið lítið.

Vit børnini hava altíð kallað Klæmint abba. Hann hevur eisini í øllum førum verið okkum sum ein abbi, eins og Trina, kona hansara, var okkum omma við umsorgan, hóast vit ikki vóru í ætt við hana.

Veruliga var Klæmint á Reyni eitt vakurt

umboð fyri tær gomlu Føroyar, sum nú helst eru horvnar. Hann var eingin ítróttarmaður, men vanligur heldur høgur maður við vánaligum gongulagi. Hann rópti ikki í grindabáti og rann ikki í hálu tarabrúnni, men sat á skrivstovuni við síni turru ríkjandi rødd og stýrði handli Skibsteds í Tinganesi. Men hetta gjørdi hann á ein undursaman hátt, ið blandaður var av ramum álvara og skemti. Ja ótrúligt er at hetta graválvarsama og reinføra gamalmenni eisini var ein meistari í skemti. Meðan hann turrisligur og vælgerðin sat og spann eina meining til, kundi alt í einum berast tær fyri, at hetta var tað bera skemt og satira. Ongantið havi eg hitt eitt menniskja við so avgjørdum ræði yvir andliti sínum sum abbi. Tá ið eg var lítil var eg so spinnandi illur, meðan hann við tó mest trúverða andliti stóð og segði mær eim heilt óreina lygn, sum t.d. at omma, sum eg júst hevði sæð í køkinum, var farin til Skarvanesar.

Vakti telefongentuna!

Tá ið telefonin var komin vágaði eg mær mestsum av forvitni og kæti, at rópa »háh« niður í hornið. Eg var beinanvegin bangin fyri hesa ólukku eg hevði volt, og abbi segði ógvuliga álvarsamur, at hetta átti eg ikki at gjørt, tí nú hevði eg vakt gentuna á telefonstøðini! Hetta angraði eg og hopaði inniliga, at gentan skjótt sovnaði aftur.

Veruliga var eingin greiður yvir, hvat abbi hugsaði. Sambandsmenn hildu hann helst vera sjálvstýrismann og øvugt. Men eitt kann avgjørt sigast um hann, at hann var ein erligur álvarsmaður og eins stórir skemtari og argapisa. Fólkhøvdu virðing fyri honum. Róliga andlit hansara, hvítu tinningarnir og krókuta nøsín gjørdu hann viktorianskt hábornar.

Trina omma mín, Trina á Reyni kallað,

var á ein hátt, eins sermerkt og framúr menniskja sum abbi. Hon doyði í 1909, av teirri orsök minnst meg hana ikki so væl sum abba. Vit børnini vóru sera góð við hana. Best minnst eg rødd hennara.

Verður vaksin

Johan R. Jacobsen greiðir frá, at aftaná at hava tikið realprógv her í Havn í 1916 fór Jørgen Frantz til Danmarkar á Sorø Akademi, har hann gjørdist studentur í 1919 og fór undir at lesa søgu og franskt mál. Á heysti 1922 gjørdist hann tuberklasjúkur. Hóast hann var innlagdur á Boserup sjúkahús og onnur sjúkahús sum t.d. Vejlefjord sanatorium, gjørdist hann ongantið frískur ella raskur aftur. Hann kom tí ikki at taka sitt embætisprógv sum cand. mag. fyrr enn í 1932. Í 1934 var hann settur í starv á Institut for Historie og Samfundskonomi í Lærda háskúlanum í København og skuldi hann í hesum starvi greina viðurskiptini um »Den grønlandske monopolhandels historie« og kom hann eisini í hesum sambandi inn á føroysk viðurskipti.

Meðan hann læs í Keypmannahavn, starvaðist hann sum blaðmaður á »Politiken«, har hann var høgt í metum sum blaðmaður, hóast hann til tíðir kundi hava »ein hvassan penn« og sína egnu áskoðan um ymisk viðurskipti.

Hann gav út í 1936 bókina »Færøerne Natur og Folk« ið skuldi lýsa Føroyar sum ferðamannaland. Í 1939, eftir at hann var deyður, kom út skaldsøgan »Barbara« sum skyldmaður og vinmaður hansara William Heinesen skrivaði lidna.

Bókin er eisini umsett til fleiri tungumál og er skaldsøgan eisini gjørd til film. Seinni eru so aðrar bækur sum t.d. »Nordiske Kroniker«, »Dýrmæta lív« v.m. sum William Heinesen og Chr. Matras hava ritstjórnað.

Jørgen Frantz Jacobsen bar orð fyri at vera ein evnaríkur maður, ið setti sær stór mál, sum hann eisini hevði nátt, um hann ikki gjørdist sjúkur á ungum árum og doyði bert 37 ára gamal í 1938. Hann varð jarðaður í tí gamla kirkjugarðinum undir Svínaryggi.

Í seinni pørtum verður tikið ymiskt fram, sum er skrivað um Jørgen Frantz.

Rættingar: Í seinasta parti var ein mynd, sum segðist at vera av Carl Johan Bech saman við ókendari kvinnu. Her hevur keldan mistikið seg. Fólkinu á myndini vóru systkini Hans Andreas og Armgard Djurhuus.

Tað var hundurin, og ikki sonurin, hjá Sigmund á Argjum, sum kallaðist Prop!

Clement Jacobsen var abbi Jørgen Frantz. Ein sermerktur havnarmaður
Tekning: William Heinesen